๒. การศึกษา

ตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา *(Skollag (1985:1100))* ของประเทศสวีเดน เด็กทุกคนที่มีอายุระหว่าง ๗ ปี ถึง ๑๖ ปี ที่อาศัยอยู่ในประเทศมีหน้าที่ที่จะต้องไปโรงเรียน ซึ่งเรียกว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับและมีระยะเวลา ๙ ปี การศึกษาภาคบังคับนี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น และตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๙๗ เป็นต้นมา เด็กที่มีอายุ ๖ ปี ก็มีสิทธิที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาได้ถ้าผู้ปกครองต้องการ

การศึกษาของสวีเดนแบ่งออกได้เป็นสี่ระดับคือ การศึกษาในระดับปฐมวัย *(förskola)* ระดับประถมศึกษา *(grundskola)* เตรียมอุดมศึกษา *(gymnasium)* และอุดมศึกษา *(högskola)*

นอกจากโรงเรียนที่ทางเทศบาลได้จัดไว้ให้แล้ว สวีเดนยังมีโรงเรียนที่เป็นของเอกชน *(privatskolor / friskolor)* และของสถาบันการศึกษาอื่นๆอีกด้วย

๒.๑ การศึกษาระดับปฐมวัย และเด็กเล็ก

เด็กมีมารดาหรือบิดาเป็นผู้ดูแลเลี้ยงดูมาตั้งแต่เกิด และถ้าบิดาหรือมารดาที่หยุดงานมาเลี้ยงดูเด็กต้องการออกไปเริ่มทำงานใหม่ ก็สามารถทำได้โดยการนำเด็กไปฝากเลี้ยงที่โรงเรียนอนุบาล และเมื่อเด็กมีอายุครบที่จะเข้าเรียนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เด็กก็ต้องไปโรงเรียน ด้วยเหตุที่โรงเรียนจะเลิกก่อนที่ผู้เป็นบิดามารดาจะเลิกงานกลับถึงบ้าน และเด็กยังเล็กเกินไปที่จะกลับไปอยู่บ้านโดยลำพัง ทางเทศบาลจึงจัดสถานที่ดูแลเด็กหลังโรงเรียนเลิกเอาไว้ด้วย ที่เรียกกันว่า “สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง *(fritidshem)*”

สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่างนี้ จะมีไว้ให้สำหรับเด็กที่เริ่มเข้าชั้นเตรียมประถมไปจนถึงเมื่อเด็กมีอายุ ๑๒ ปี (ดูข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อ “สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง”)

๒.๑.๑ รูปแบบของโรงเรียนอนุบาล

โรงเรียนอนุบาลและสถานดูแลเด็กเสริมต่างๆ นั้นมีทั้งที่เป็นของเทศบาลและของเอกชน และมีอยู่หลายรูปแบบดังต่อไปนี้

๒.๑.๑.๑ โรงเรียนอนุบาล *(förskolor)*

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล โดยเริ่มตั้งแต่อายุ ๑ ปี (หรือก่อนหน้านี้) ไปจนถึงการศึกษาภาคฤดูใบไม้ร่วงของปีที่เด็กมีอายุย่างเข้า ๖ ปี

การเรียนในโรงเรียนอนุบาลเป็นการเรียนแบบสมัครใจ และเป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องจัดหาโรงเรียนให้

โดยปกติโรงเรียนอนุบาลจะเปิดให้บริการตลอดทั้งปี และเวลาการเปิดปิดของโรงเรียนอนุบาลขึ้นอยู่กับเวลาทำงานหรือเวลาการเรียนของบิดามารดาและความจำเป็นของเด็กเองด้วย

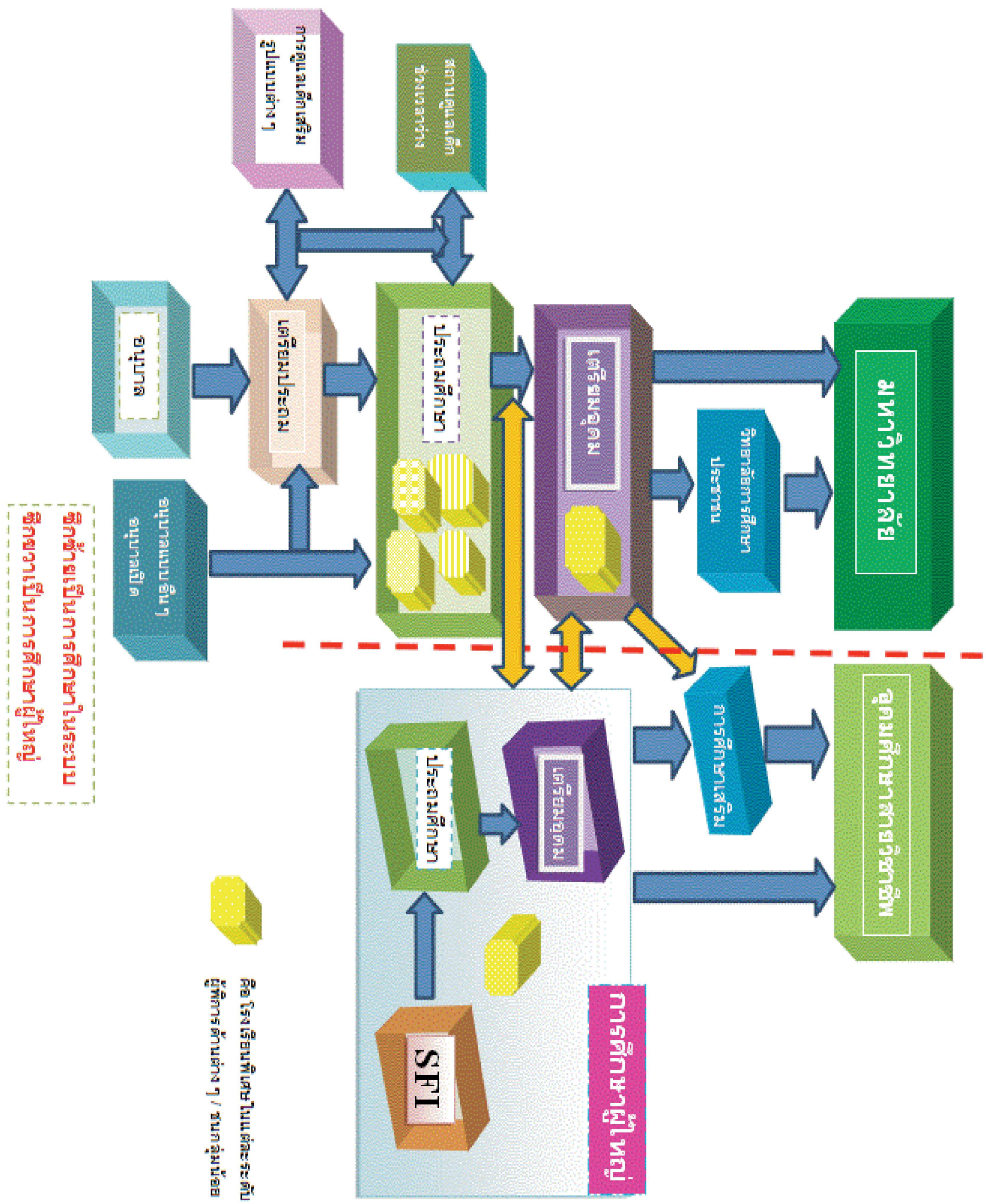

ภาพรวมระบบการศึกษาของประเทศสวีเดน

๒.๑.๑.๒ ครอบครัวรับดูแลเด็ก *(familjedaghem)*

ถ้าเทศบาลไม่สามารถจัดหาโรงเรียนอนุบาล หรือสถานที่ดูแลเด็กช่วงเวลาว่างได้เพียßพอต่อความต้องการ เทศบาลอาจจัดจ้างบุคคลอื่นให้ช่วยดูแลเด็กในบ้านของตนแทน โดยเรียกชื่อว่า "ครอบครัวรับดูแลเด็ก *(familjedaghem)*" หน้าที่ของครอบครัวที่รับจ้างดูแลเด็กนี้จะเหมือนกับหน้าที่ของโรงเรียนอนุบาล และสถานที่ดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง และเด็กที่มาอยู่ก็จะต้องมีอายุระหว่าง ๑ ปี ถึง ๑๒ ปี เช่นเดียวกัน แต่ตามปกติแล้ว จะเป็นเด็กที่อยู่ในวัยของโรงเรียนอนุบาลเท่านั้น

๒.๑.๑.๓ โรงเรียนอนุบาลแบบเปิด *(öppen förskola)*

นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนอนุบาลแบบเปิด เพื่อเป็นการเสริมบริการด้านการดูแลเด็ก ผู้ปกครองที่ดูแลเด็กเองที่บ้าน สามารถนำบุตรของตนไปที่โรงเรียนอนุบาลแบบเปิดนี้ได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก และทำให้ผู้ปกครองมีโอกาสได้พบปะกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ อีกด้วย โรงเรียนอนุบาลแบบเปิดนี้อาจดำเนินการโดยเทศบาล องค์การศาสนาหรือองค์กรอื่น ๆ

๒.๑.๒ สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง *(fritidshem)*

เนื่องจากชั่วโมงเรียนในระดับชั้นเตรียมประถม และชั้นประถมศึกษา จะมีประมาณ ๕-๖ ชั่วโมงต่อวันเท่านั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีสถานดูแลเด็กในช่วงเวลาที่นอกเหนือจากเวลาของโรงเรียน ให้แก่เด็กในชั้นประถม ๑-๖ กล่าวคือ เด็กที่มีอายุระหว่าง ๖-๑๒ ปี ซึ่งถือว่ายังไม่สามารถกลับมาอยู่ที่บ้านโดยลำพังได้

สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง มีบทบาทคล้ายคลึงกับโรงเรียน มีหน้าที่เสริมการศึกษาของเด็ก กระตุ้นและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และจัดหากิจกรรมทำในเวลาว่างที่เป็นประโยชน์และสร้างความสนุกสนานให้กับเด็ก สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง จะเปิดรับเด็กให้มาอยู่ในช่วงเวลาที่ว่างจากการเรียนทุกวัน (ช่วงก่อน และหลังเวลาเรียน) และในวันที่โรงเรียนปิดเทอม เด็กมีสิทธิไปอยู่ที่สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง ไปจนถึงการศึกษาภาคฤดูใบไม้ผลิของปีที่เด็กมีอายุครบ ๑๓ ปี ส่วนใหญ่เด็กที่ไปอยู่ที่นี่จะมีอายุระหว่าง ๖ ถึง ๙ ปี

สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่างนี้ ส่วนมากจะเปิดตลอดปี และเวลาเปิดปิดแต่ละวัน ขึ้นอยู่กับเวลาทำงาน หรือเวลาเรียนของบิดามารดา และขึ้นอยู่กับความจำเป็นของเด็กเองด้วย

นอกจากนั้น ยังมีสถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่างแบบเปิด ซึ่งจะรับเด็ก โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาภาคฤดูใบไม้ร่วงของปีที่เด็กมีอายุ ๑๐ ปี ไปจนถึงการศึกษาภาคฤดูใบไม้ผลิของปีที่เด็กที่อายุครบ ๑๓ ปี และมีหน้าที่เช่นเดียวกับสถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่างทั่วไป

๒.๑.๓ การยื่นใบสมัครเข้าโรงเรียนอนุบาล ฯลฯ

บิดามารดา หรือผู้มีอำนาจปกครองเด็ก ที่ประสงค์จะส่งเด็กเข้าโรงเรียนอนุบาล ที่เทศบาลเป็นผู้ดำเนินการ ควรที่จะยื่นใบสมัคร โดยส่งไปยังเทศบาลที่เด็กลงทะเบียนราษฎร์อยู่แต่เนิ่น ๆ เมื่อทางเทศบาลได้รับแล้ว เทศบาลจะต้องตอบรับภายในเวลา

๔ สัปดาห์ โดยจะเสนอโรงเรียนอนุบาลที่อยู่ใกล้บ้านเด็กมากที่สุด และสำหรับเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้เป็นพิเศษ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางสภาพจิต สภาพร่างกาย หรือด้วยเหตุผลอื่น จะต้องได้รับการจัดการให้ความช่วยเหลืออย่างรีบด่วน

๒.๑.๔ ค่าเล่าเรียน

เทศบาลมีสิทธิเรียกเก็บค่าเล่าเรียนสำหรับ โรงเรียนอนุบาล สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง ครอบครัวรับดูแลเด็ก ในอัตราที่สมเหตุสมผล เทศบาลทุกแห่งในประเทศสวีเดนได้ร่วมกันกำหนดค่าเล่าเรียนอัตราสูงสุดเอาไว้ *(Maxtaxa)* ซึ่งหมายถึงว่า ได้มีการกำหนดจำนวนค่าเล่าเรียนขั้นสูงสุด ที่เทศบาลจะสามารถเรียกเก็บได้จากผู้ปกครอง

แต่เมื่อเด็กมีอายุครบ ๓ ปี เด็กจะไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนสำหรับ โรงเรียนอนุบาล สถานดูแลเด็กช่วงเวลาว่าง และครอบครัวรับดูแลเด็ก แต่เทศบาลก็มีสิทธิที่จะเรียกเก็บค่าเล่าเรียนสำหรับเวลาที่เกินกว่าจำนวน ๕๒๕ ชั่วโมงต่อปี

๒.๒ การศึกษาระดับประถมศึกษา *(grundskola)*

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษาภาคบังคับนี้ก็เพื่อ ให้ความรู้ สร้างความพร้อมแก่เด็ก และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยให้การพัฒนาในความเป็นมนุษย์ และในการเป็นสมาชิกของสังคมที่มีความรับผิดชอบของเด็ก ดำเนินไปอย่างราบรื่น และให้ความรู้เพื่อเป็นรากฐานในการเรียนรู้ต่อไป

๒.๒.๑ หน้าที่ที่จะต้องไปโรงเรียน *(skolplikt)*

เด็กทุกคนที่มีอายุย่างเข้า ๗ ปี ในการศึกษาภาคฤดูใบไม้ร่วง มีหน้าที่ที่จะต้องไปโรงเรียน หรือพูดอีกอย่างหนึ่งได้ว่า หน้าที่ที่จะต้องไปโรงเรียนนั้นก็คือ สิทธิที่จะได้รับการศึกษาจากภาครัฐ และถ้าผู้ปกครองต้องการ เด็กก็สามารถเริ่มเข้าเรียนได้ในปีที่เด็กมีอายุครบ ๖ ปี หรือถ้ามีเหตุผลพิเศษ เด็กก็สามารถเลื่อนการเข้าเรียนออกไปได้อีกหนึ่งปี

๒.๒.๒ หน่วยงานรับผิดชอบด้านการศึกษา

การศึกษาในระดับประถมศึกษา ในประเทศสวีเดนดำเนินการโดยเทศบาล ตามหลักการ และแผนการศึกษาที่มีกำหนดอยู่ในกฎหมายโรงเรียน *(Skollagen)*
และ พ.ร.บ.ประถมศึกษา *(Grundskoleförordningen)*

๒.๒.๓ ระดับการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

การศึกษาภาคบังคับของสวีเดน มีกำหนดเวลา ๙ ปี โดยแบ่งออกเป็นสามระดับดังนี้

- ระดับต้น *(lågstadiet)* ชั้นประถมปีที่ ๑ - ๓
- ระดับกลาง *(mellanstadiet)* ชั้นประถมปีที่ ๔ - ๖